
RAPORT

2016

Fundacja Edukacja dla Demokracji

ul. Nowolipie 9/11

00-150 Warszawa

www.fed.org.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Organizacja Fundacji	4
3. Działania realizowane przez Fundację	5
3.1. Edukacja globalna	5
3.2. Działania adresowane do społeczeństw państw obszaru postsowieckiego	7
3.2.1. Białoruś	7
3.2.2. Ukraina	8
3.3. Programy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności zarządzane przez FED	15
3.4. Działania na rzecz Polonii i Polaków mieszkających za granicą	18

1. Wprowadzenie

Fundacja Edukacja dla Demokracji (FED) jest organizacją pozarządową, niezwiązaną z partiami politycznymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, działającą nieprzerwanie od 1989 roku. Celem statutowym Fundacji jest inicjowanie, wspieranie i prowadzenie działalności edukacyjnej, służącej krzewieniu idei demokracji oraz przygotowującej do pracy na rzecz demokracji i do działalności w instytucjach demokratycznych.

Fundacja współpracuje z ludźmi różnych narodowości, wyznań czy przekonań politycznych. W Polsce działania koncentrują się na wspieraniu organizacji pozarządowych i aktywistów w rozwoju kompetencji, nawiązywaniu i rozwijaniu współpracy międzynarodowej. Za granicą działania prowadzimy przede wszystkim w następujących krajach: Białoruś, Ukraina, Rosja, wspierając środowiska edukacyjne i pozarządowe.

W 2016 roku Fundacja realizowała działania w trzech głównych kierunkach. Były to:

Edukacja globalna, czyli edukacja budująca w polskim społeczeństwie wiedzę na temat zjawisk i współzależności globalnych oraz odpowiedzialność za współczesny świat. Kierunek ten realizowany jest głównie poprzez wspieranie innych organizacji pozarządowych realizujących działania edukacyjne i popularyzacyjne z zakresu edukacji globalnej.

Działania adresowane do społeczeństw państw obszaru postsowieckiego, polegające w większości na kreowaniu inicjatyw społecznych i wspieraniu grup i instytucji działających na rzecz zmian proobywatelskich i prodemokratycznych.

Działania na rzecz Polonii i Polaków mieszkających za granicą, realizowane przede wszystkim poprzez bezpośrednie wspieranie finansowe społecznych szkół polonijnych w Europie Zachodniej.

Funkcjonowanie Fundacji możliwe jest dzięki bliskiej współpracy z dziesiątkami działaczy lokalnych, specjalistów, trenerów, pedagogów, wolontariuszy, a także dzięki współdziałaniu z kilkudziesięcioma organizacjami i instytucjami zarówno z Polski jak i z zagranicy.

Fundacja Edukacja dla Demokracji jest organizacją pożytku publicznego.

Fundacja jest członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji i koalicji: Związek Stowarzyszeń „Grupa Zagranica”, Visa-Free Coalition – Koalicja organizacji pozarządowych na rzecz wprowadzenia ruchu bezwizowego dla obywateli państw Partnerstwa Wschodniego, Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Unia Europejska-Federacja Rosyjska, Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego.

2. Organizacja Fundacji

W 2016 roku nastąpiły ważne zmiany w organizacji Fundacji. W pierwszym półroczu zespół Fundacji zmniejszył się o trzy osoby. Natomiast w sierpniu Program Stypendialny im. Lane'a Kirklanda (obecny w FED od 2013 roku), wraz z jego zespołem, przeszedł pod administrację nowopowstałej Fundacji Liderzy Przemian. Tym samym zatrudnienie etatowych pracowników od stycznia do września zmniejszyło się z 14 do 8 osób. Kontynuowanie rozpoczętych już działań wymagało w tej sytuacji czasowego zatrudnienia specjalistów spoza etatowego zespołu Fundacji.

W kwietniu nastąpiły zmiany w Zarządzie Fundacji. Martyna Bogaczyk objęła funkcję Prezes Zarządu (zastępując poprzednią wieloletnią prezes, Justynę Janiszewską). Do składu zarządu, na funkcję Wiceprezes Zarządu, powołana została Anna Kertyczak.

We wrześniu – ze względu na stan zdrowia – rezygnację z pełnienia funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej złożył współzałożyciel Fundacji – profesor Andrzej Janowski.

Biuro Fundacji, jak i w poprzednich latach, znajduje się w Warszawie przy ul. Nowolipie 9/11. Lokal ma łącznie ponad 206 m² powierzchni. Ponadto, do końca maja 2016 roku Fundacja wynajmowała drugi lokal biurowy przy ul. Hożej 59, na potrzeby Programu im. Lane'a Kirklanda.

W roku 2016 Rada Nadzorcza spotkała się dwukrotnie: 25 kwietnia – przedmiotem obrad były wyżej opisane zmiany w składzie zarządu Fundacji; oraz 28 września aby przyjąć rezygnację Profesora Andrzeja Janowskiego i powołać nowego członka Rady – Marka Frąckowiaka. Ponadto Rada dwukrotnie obradowała w trybie korespondencyjnym: 27 czerwca zatwierdziła sprawozdania Fundacji za rok 2015, zaś 19 listopada przyjęła „Strategię rozwoju Fundacji Edukacja dla Demokracji na lata 2016-2020”.

Założyciele, organy władz statutowych, pracownicy FED według stanu na 31.12.2016 r.:

Fundatorzy

Sandra Feldman
Andrzej Janowski
Wiktor Kulerski
Jan Piotr Lasota
Herb Magidson
Janusz Onyszkiewicz
Diane Ravitch
Albert Shanker
Edward Wieczorek
Jacek Woźniakowski

Rada Nadzorcza

Małgorzata Naimska, Przewodnicząca Rady
Bogumiła Berdychowska-Szostakowska
Andrzej Dakowski
Marek Frąckowiak
Maciej Kozyra
Tomasz Maracewicz
Janusz Onyszkiewicz
Jerzy Wiśniewski
Jakub Wygnański

Zarząd Fundacji

Martyna Bogaczyk, Prezes Zarządu
Jacek Podolski, Wiceprezes Zarządu
Anna Kertyczak, Wiceprezes Zarządu

Stały zespół Fundacji

Katarzyna Boryń
Natalia Kertyczak
Katarzyna Krzemińska
Tadeusz Rudzki
Ewa Sobiesak

3. Działania realizowane przez Fundację

3.1. Edukacja globalna

Projekt	Edukacja globalna – 2016-2017. Regranting dla organizacji pozarządowych
Kraje realizacji	Polska
Termin realizacji	15.07.2016 – 31.12.2017 r. (w sprawozdaniu dane za rok 2016)
Meritum projektu	W ramach przeprowadzonego konkursu grantowego dofinansowaliśmy 19 projektów z zakresu edukacji globalnej.
Wyniki projektu	17 organizacji pozarządowych z Polski otrzymało dofinansowanie na realizację 19 projektów, w których bezpośredni udział wzięło łącznie prawie 9 000 osób z miejscowości poniżej 500 tys. mieszkańców (różne regiony Polski).
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • blisko 100 wniosków złożonych w otwartym konkursie grantowym • 1 spotkanie informacyjne dla wnioskodawców • 19 przyznanych dotacji na łączną sumę 463 670,84 zł • 1 spotkanie informacyjno-instruktażowe dla grantobiorców • 13 projektów zrealizowanych przez bardziej doświadczone organizacje • 6 małych projektów zrealizowanych przez mniej doświadczone organizacje

„Innowatorzy społeczni a problemy globalne”

Celem projektu zrealizowanego przez Fundację "Kultury Świata" było m.in. ukazanie globalnych problemów i procesów przez pryzmat ich wpływu na osoby z krajów globalnego Południa i Północy. W ramach projektu stworzono 3 krótkie filmy dokumentalne, dotyczące zagadnienia zrównoważonego rolnictwa, równouprawnienia kobiet oraz aktywności lokalnych innowatorów społecznych.

FKŚ przygotowała broszurę edukacyjną dla nauczycieli, zawierającą charakterystykę wybranych problemów globalnych na przykładzie

Zespół projektu podczas kręcenia zdjęć do filmu dokumentalnego „Eko farma”, dotyczącego zrównoważonego i ekologicznego rolnictwa w Polsce i Nigerii. Fot. Weronika Milczewska.

Nigerii oraz szereg ćwiczeń przeznaczonych do wykorzystania podczas pracy z młodzieżą. Zorganizowano 10 warsztatów w szkołach, 3 ogólnoszkolne akcje w ramach TEG oraz 3 spotkania na uniwersytetach.

Koszt realizacji	578 382,03 zł
------------------	---------------

Projekt współfinansowany w ramach programu
polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Projekt <i>E-globalna w praktyce</i>	
Kraje realizacji	Polska
Termin realizacji	1.01.2016-31.12.2017 (w sprawozdaniu dane za rok 2016)
Meritum projektu	E-globalna.edu.pl to portal udostępniający nauczycielom i nauczycielkom materiały z edukacji globalnej – scenariusze zajęć, materiały wizualne i pomocnicze do prowadzenia zajęć. Projekt dotyczył aktualizacji i rozwoju portalu oraz promocji wykorzystania materiałów edukacyjnych.
Wyniki projektu	<p>Zaangażowaliśmy dużą grupę (95 osób) użytkowników i użytkowniczek portalu do badania użyteczności i funkcjonalności strony. Powstał raport zawierający wskazówki do wdrażania kolejnych usprawnień w portalu.</p> <p>Ruszyła nowa odsłona portalu e-globalna.edu.pl. Aktualizacje techniczne i lifting wizualny spowodowały, że strona jest coraz bardziej atrakcyjna a różne jej funkcjonalności (jak choćby wyszukiwarka) zostały poprawione, dzięki czemu łatwiej znaleźć potrzebne materiały.</p> <p>Zachęciłyśmy 29 nauczycieli i nauczycielek do poprowadzenia zajęć według scenariuszy z bazy i przestania nam relacji z nich.</p>
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • 17 nowych scenariuszy zajęć dotyczących Celów Zrównoważonego Rozwoju (CZR) zostało opracowanych i umieszczonych w bazie. • 1200 kalendarzy, 1200 przypisek i 5400 naklejek promujących e-globalną i CZR trafiło do nauczycieli i nauczycielek. • 3 reportaże z fotorelacjami i 5 krótkich relacji z lekcji jest dostępnych na portalu i promuje edukację globalną w praktyce. • Powstał 1 spot promujący bazę e-globalna i CZR. • Średnio 61 605 osób odwiedziło portal co miesiąc od X do XII 2016 r.
<p>Promujemy używanie scenariuszy z naszego portalu!</p> <p>Przygotowaliśmy i opublikowaliśmy na portalu trzy relacje z lekcji w różnych szkołach przeprowadzonych na podstawie scenariuszy z bazy e-globalna. Reportaże przygotowały dziennikarki Małgosia Łojkowska oraz Agata Listoń-Kostrzewa. Zdjęcia wykonał Mariusz Michalik.</p> <p>Udokumentowane lekcje poprowadzili:</p> <p>Iwona Kryczka (Lublin), Barbara Chyłka (Opole) oraz Mariusz Madej (Łąbinowice). Relacje wraz z dokumentacją fotograficzną zostały opisane w konwencji storytellingu i są umieszczone na portalu e-globalna. Zachęcamy do lektury tekstów: „Jedna nauczycielka”, „Pójść do przodu”, „Coś do życia dzieci wnieść”.</p>	
Koszt realizacji	93 725,89 zł
<div> <p>Projekty współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.</p> </div>	

3.2. Działania adresowane do społeczeństw państw obszaru postsowieckiego

3.2.1. Białoruś

Projekt	<i>Uczeń, rodzic, nauczyciel - wspólnie dla naszej szkoły</i>
Kraje realizacji	Białoruś
Partnerzy	Nieformalna grupa trenerów e-learningu Laboratorium Edukacji Obywatelskiej „Poshuk”
Termin realizacji	01.04.2016-30.11.2016
Meritum projektu	Wsparcie grupy białoruskich nauczycieli, którzy chcą prowadzić edukację obywatelską z wykorzystaniem aktywnych metod nauczania. W ramach projektu nauczyciele wzięli udział w szkoleniu i wizycie studyjnej w Warszawie oraz zrealizowali ze swoimi uczniami projekty edukacyjne w kilku szkołach z różnych miast Białorusi.
Wyniki projektu	<ul style="list-style-type: none"> • 24 nauczycieli i 4 trenerów zdobyło wiedzę i umiejętności dot. pracy metodą projektu edukacyjnego. • 12 nauczycieli poznało konkretne przykłady działań polskich organizacji pozarządowych w tematyce aktywizacji młodzieży i zdobyło umiejętności wykorzystania aktywnych metod nauczania w prowadzeniu edukacji obywatelskiej. • 7 zespołów nauczycieli zrealizowało po 1 międzyszkolnym projekcie edukacyjnym. Łącznie w 7 projektach udział wzięło 291 osób – głównie młodzież szkolna. • 5 trenerów zdobyło wiedzę, umiejętności i pierwsze doświadczenia w zakresie prowadzenia tutoringu wobec realizatorów projektów. • 21 nauczycieli wzięło udział w forum, na którym wymieniła się doświadczeniami i zaprezentowała pomysły na dalszą współpracę.
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • 3 szkolenia (45 uczestników) • 1 wizyta studyjna (13 uczestników) • 7 międzyszkolnych projektów edukacyjnych (zaangażowanych 291 osób) • 1 publikacja • 1 forum nauczycielskie
Koszt realizacji	158 500 zł

Projekt	<i>Edukacja medialna na rzecz demokracji – część II</i>
Kraje realizacji	Białoruś
Partnerzy	Nieformalna grupa trenerów e-learningu
Termin realizacji	10.07.2016-10.07.2017 (<i>w sprawozdaniu dane za rok 2016</i>)
Meritum projektu	W ramach projektu podnosimy kwalifikacje nauczycieli i edukatorów pracujących z młodzieżą, aby skutecznie przekazywali kompetencje z zakresu edukacji medialnej. Aby dotrzeć do jak największego grona pedagogów w ramach projektu odbędą się dwie serie dwóch kursów e-learningowych oraz wydane zostaną dwie publikacje z materiałami dydaktycznymi. Dodatkowym elementem jest konkurs dla nauczycieli na przygotowanie atrakcyjnych materiałów edukacyjnych.
Wyniki projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie treści nowego kursu e-learningowego budującego kompetencje nauczycieli w zakresie poruszania się w cyfrowym świecie i umiejętności przekazywania tej wiedzy uczniom. • 2 kursy e-learningowe ukończone przez 45 nauczycieli
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • 1 czterodniowe szkolenie dla 5 trenerów e-learningu • 2 kursy e-learningowe ukończone przez 45 nauczycieli
Koszt realizacji	32 895,29 zł

3.2.2. Ukraina

Projekt	<i>Silne wspólnoty lokalne kluczem do sukcesu reformy samorządowej Fostering Local Reforms in Ukraine's Regions</i>
Kraje realizacji	Ukraina
Partnerzy	Stowarzyszenie „Nasze Podole”, Towarzystwo Lwa, Sieć „Inicjatywy Obywatelskie Ukrainy, Fundacja Inicjatyw Menedżerskich, Starostwo Powiatowe w Leżajsku
Termin realizacji	01.02.2015-31.01.2017 (<i>opis zawiera dane za 2016 rok</i>)
Meritum projektu	Projekt miał za zadanie zwiększenie społecznego poparcia dla reformy samorządowej w Ukrainie poprzez przezwyciężenie wzajemnego sceptycyzmu władz i obywateli na poziomie lokalnym; zbudowanie wiedzy i umiejętności po obu stronach w zakresie diagnozy lokalnej, mechanizmów partycypacji, rozwoju lokalnego, aby pomóc aktorom zmian w Ukrainie w podjęciu dialogu na rzecz reform i wzięciu za nie odpowiedzialności. Projekt był realizowany w 9 obwodach Ukrainy (lwowskim, czerniowieckim, winnickim, mikołajowskim, chersońskim, odeskim, czernihowskim, czerkaskim, sumskim). Projekt będzie kontynuowany w 2017 roku.

Wyniki projektu

- W 28 lokalnych społecznościach w Ukrainie zastosowano mechanizmy konsultacji i partycypacji w postaci okrągłych stołów i debat przeprowadzonych z udziałem społeczności lokalnych.
- Polskie doświadczenia współpracy międzysektorowej oraz partycypacji publicznej zostały efektywnie przekazane Ukraińcom dzięki wizytom studyjnym do Polski oraz wydaniu publikacji z dobrymi praktykami.
- W 18 społecznościach, dzięki realizacji lokalnych inicjatyw, mieszkańcy, NGO i samorząd przetestowali w praktyce aktywizację społeczności lokalnej do zmiany, współpracę i funkcjonowanie partnerstwa JST-NGO.
- Wypracowane i zebrane w ramach projektu dobre praktyki zostały upowszechnione w publikacji „Współpraca na rzecz lokalnych zmian: dobre praktyki z Polski i z Ukrainy”.

Projekt w liczbach

- 28 okrągłych stołów/debat, w których wzięło udział łącznie 735 osób
- 2 ośmiodniowe wizyty studyjne do Polski dla łącznej liczby 29 osób
- 18 lokalnych inicjatyw zrealizowanych przez uczestników projektu
- 3 pięciodniowe wizyty studyjne do innych regionów Ukrainy dla łącznej liczby 20 osób
- 26 dobrych praktyk (13 z Polski, 13 z Ukrainy) zebranych w publikacji „Współpraca na rzecz lokalnej zmiany” (nakład 700 szt. + wersja PDF)
- 1 spotkanie ewaluacyjne z trenerami projektu

Sukcesy projektu

Bardzo dobre, nieoczekiwane dla nas samych, rezultaty przyniosła inicjatywa **Mobilnej informacyjnej grupy dialogu obywatelskiego „Sposoby udanego wprowadzenia reformy samorządu lokalnego w Basztańskim rejonie w obwodzie mikołajowskim”**. Inicjatywa miała za zadanie przekonać społeczność lokalną do stworzenia Basztańskiej połączonej *hromady*; w jej ramach odbyła się m.in. wizyta studyjna do połączonej terytorialnej *hromady* w Bałcie. Wizyta okazała się dla uczestników na tyle motywująca i inspirująca, że udało się doprowadzić do stworzenia Basztańskiej połączonej *hromady*; co więcej projekt ten otrzymał nagrodę ukraińskiego Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w konkursie „Najlepsze praktyki samorządu lokalnego 2016” – specjalna odznaka w dziale tematycznym „Połączenie terytorialnych *hromad*”.

Inna **ciekawa inicjatywa była zrealizowana w Hołej Prystani** w obwodzie chersońskim. Po przeprowadzeniu diagnozy lokalnej dotyczącej transportu lokalnego, uczestnicy projektu wzięli się za poprawę stanu przystanków autobusowych w mieście. Przystanki zostały wyremontowane, umieszczono na nich odpowiednie oznaczenia oraz tabliczki z rozkładami jazdy (których wcześniej w ogóle nie było). Ustalono kto odpowiada za przystanki i kto będzie je

ЗУПИНКА БАНК "АВАЛЬ"	
ВУЛ. 1 ТРАВНЯ	
Маршрут № 2 Ясків - Дов. Вагон	
Час відправлення	07:15 08:15 09:15 10:15 11:15 12:15 13:15 14:15 15:15 16:15 17:15
Робочі дні	07:15 08:15 09:15 10:15 11:15 12:15 13:15 14:15 15:15 16:15 17:15
Маршрут № 3 200-рива Гора - Дов. Вагон	
Час відправлення	07:45 08:45 09:45 10:45 11:45 12:45 13:45 14:45 15:45 16:45 17:45
Робочі дні	07:45 08:45 09:45 10:45 11:45 12:45 13:45 14:45 15:45 16:45 17:45

ЗУПИНКА СТАНЦІЯ БАШТАННИЦЬКА	
ВУЛ. ЧОРНОМОРСЬКА	
Маршрут № 1 Кильцевий	
Час відправлення	07:02 08:02 09:02 10:02 11:02 12:02 13:02 14:02 15:02 16:02 17:02 18:02
Робочі дні	07:02 08:02 09:02 10:02 11:02 12:02 13:02 14:02 15:02 16:02 17:02 18:02
Вихідні дні	07:02 08:02 09:02 10:02 11:02 12:02 13:02 14:02 15:02 16:02 17:02 18:02

Rozkłady jazdy przygotowane w ramach inicjatywy w Hołej Prystani. Fot. Natalia Czermosencewa.

utrzymywał w dobrym stanie. Zmianę na lepsze widać gołym okiem – jest to, być może niewielki, ale bardzo ważny krok w kierunku bardziej przyjaznego miasta.

Na koniec projektu została wydana publikacja „**Współpraca na rzecz lokalnej zmiany – dobre**

praktyki z Polski i z Ukrainy”, w której znajdują się między innymi przykłady najciekawszych inicjatyw dofinansowanych w ramach projektu.

Publikacja jest [dostępna online](#) i może być wykorzystywana w pracy ze społecznościami lokalnymi. Pokazuje zalety współpracy międzysektorowej, kon-

sultacji społecznych, angażowania mieszkańców i może stanowić ciekawe źródło inspiracji dla działaczy lokalnych.

Koszt realizacji 478 255,99 zł

Projekt był współfinansowany w ramach Polsko-Kanadyjskiego Programu Wsparcia Demokracji, który jest programem Fundacji Solidarności Międzynarodowej finansowanym przez rząd Kanady i Polski (w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej MSZ RP)

Canada

polska pomoc

Fundacja Solidarności Międzynarodowej

Projekt współfinansowany ze środków National Endowment for Democracy oraz programu Study Tours to Poland Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

National Endowment for Democracy
Supporting freedom around the world

STUDY TOURS TO POLAND

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN FREEDOM FOUNDATION

Projekt <i>Wschód i Zachód razem</i> – budowanie potencjału ukraińskich mediów lokalnych	
Kraje realizacji	Ukraina
Partnerzy	Młodzieżowa organizacja „Nowa Generacja” (Chersoń, Ukraina)
Termin realizacji	01.04.2016-30.11.2016
Meritum projektu	Projekt stanowił kontynuację projektu „Wschód i Zachód razem – przestrzeń dialogu”, realizowanego przez FED w 2015 r. Był kierowany do mediów lokalnych z różnych obwodów Ukrainy, skupiając się na 2 głównych kierunkach: wsparciu roli mediów w budowaniu porozumienia pomiędzy mieszkańcami różnych regionów Ukrainy oraz zwiększeniu roli mediów w inicjowaniu zmian w społecznościach lokalnych Ukrainy, poprzez budowanie ich kompetencji do realizowania lokalnych kampanii i akcji społecznych.
Wyniki projektu	<ul style="list-style-type: none"> • 44 dziennikarzy nawiązało kontakty ze środowiskami medialnymi oraz opiniotwórczymi z innych regionów Ukrainy, zdobyło wiedzę nt. życia, problemów i wyzwań mieszkańców innych regionów Ukrainy. • Po powrocie z wizyt w mediach w Sumach, Czerniowcach, Łucku oraz Chersoniu dziennikarze opracowali 39 materiałów przybliżających odbiorcom z ich regionu kwestie związane z życiem codziennym, problemami, rozwiązaniami właściwymi dla innych regionów Ukrainy. • 12 dziennikarzy pogłębiło swoją wiedzę na temat kampanii społecznych i animowania debaty na ważne dla mieszkańców tematy. • Zrealizowano 12 kampanii społecznych, angażujących mieszkańców na rzecz zmian w istotnych dla społeczności lokalnych kwestiach.
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • 4 pięciodniowe wizyty Wschód-Zachód, łącznie dla 44 dziennikarzy, • 3-dniowe szkolenie na temat kampanii społecznych dla 18 dziennikarzy, • 7-dniowa wizyta studyjna do Polski dla 12 dziennikarzy (realizatorów lokalnych kampanii społecznych), • 12 zrealizowanych kampanii społecznych, w których bezpośrednio wzięło udział 3 000 osób i które łącznie dotarły do ponad 60 000 odbiorców, • 2-dniowe spotkanie podsumowujące projekt w Kijowie.
Kampania społeczna w Bilajiwce <p>W ramach kampanii „Kobieta ma prawo rodzić w godnych warunkach”, realizowanej przez Gazetę „Wisti Bilajiwky” w obwodzie odeskim, redaktorka gazety Halyna Khalymonyk podjęła temat poprawy sytuacji na lokalnym oddziale położniczym.</p> <p>Kampania oprócz szeregu materiałów w gazecie i na portalu internetowym obejmowała badanie ankietowe młodych matek w Bilajiwce, kreatywne warsztaty modelowania tego jak powinien wyglądać idealny oddział położniczy (z udziałem</p>	
	

młodych matek oraz lekarza, przyszłego ordynatora oddziału), a także wizytę studyjną koordynatorki

Oba zdjęcia: Kreatywne warsztaty modelowania idealnego oddziału położniczego, Fot. Alona Kondratiuk.

i przyszłego ordynatora do Łucka, gdzie taki oddział dobrze funkcjonuje. Kampania wzbudziła duże zainteresowanie i odzew czytelniczek, nie tylko z Bilajiwki, ale też z sąsiednich miejscowości. Lokalnym władzom przekazano też petycję podpisaną przez mieszkanki Bilajiwki, z prośbą o wydzielenie środków na remont oddziału. Koordynatorka kampanii również po jej zakończeniu kontynuuje starania na rzecz poprawy warunków na tym oddziale.

Koszt realizacji 233 481,96 zł

Projekt jest współfinansowany w ramach Polsko-Kanadyjskiego Programu Wsparcia Demokracji, który jest programem Fundacji Solidarności Międzynarodowej finansowanym przez rząd Kanady i Polski (w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej MSZ RP).

Canada

Projektu został dofinansowany z darowizn prywatnych i środków z 1% podatku.

Projekt	<i>Obywatelska fala na Kijowszczyźnie i Donbasie.</i>
Kraje realizacji	Ukraina, obwody kijowski, doniecki i ługański
Partnerzy	Organizacja Społeczna „Hromadske radio”
Termin realizacji	01.02.2016 - 30.11.2016
Meritum projektu	Projekt zapewnił stabilne funkcjonowanie niezależnej stacji radiowej w 2016 roku, między innymi poprzez sfinansowanie 9 radiowych nadajników naziemnych oraz jednego nadajnika satelitarnego oraz wsparcie finansowe i eksperckie „Obywatelskiej fali” – jednej z kluczowych i najbardziej rozpoznawalnych audycji Hromadskiego radia.
Wyniki projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Hromadske radio może być odbierane poprzez tradycyjne odbiorniki radiowe w obwodzie kijowskim, części obwodu ługańskiego i donieckiego. • „Obywatelska fala” codziennie pojawiała się na falach Hromadskiego radio przybliżając słuchaczom m.in. kwestie związane z procesami demokratyzacyjnymi, procesem transformacji ustrojowej, pomagając

budować porozumienie pomiędzy różnymi częściami Ukrainy.

- Słuchacze, którzy nie mogli słuchać audycji na żywo, w internecie albo poprzez odbiornik tradycyjny mieli możliwość zapoznać się z nią później dzięki stworzonym podkastom.
- Do 500 000 wzrosła liczba słuchaczy w obwodach ługańskim i donieckim.

Projekt w liczbach

- 8 radiowych nadajników naziemnych w obwodach donieckim i ługańskim oraz jeden w Kijowie nadających na falach ultrakrótkich (nadajnik w Wołnowasze pokrywa 1/3 terytorium Doniecka)
- 275 audycji „Obywatelska fala” wyprodukowanych w ramach projektu
- 55 000 użytkowników wysłuchało miesięcznie min. jedną audycję „Obywatelska fala”
- 1032 podkasty z którymi zapoznało się 390 000 użytkowników.

Polskie chwile w Hromadskim radio

W trakcie projektu na falach Hromadskiego Radio gościło 14 polskich ekspertów, opowiadając o polskim doświadczeniu transformacji, m.in.:

[Olena Styslavska](#) opowiedziała o polskim doświadczeniu decentralizacji szkolnictwa.

[Marzena Rafalska](#) podzieliła się wiedzą i doświadczeniem dotyczącym rozwoju edukacji przedszkolnej.

[Michał Furmanek](#) na przykładzie Lublina mówił o budowaniu marki miasta.

[Jarosław Czerw](#), mówił o tym jak dostępność środków z EU pomaga walczyć z korupcją w budowie dróg.

[Przemysław Fenrych](#) ze współtłumaczem rozważali możliwości rozwoju ukraińskiej wsi.

Ekspertsi rekomendowani przez FED gościli na falach HR dwa razy w miesiącu.

Olena Styslavska – jedna z ekspertek goszczących na antenie radia Hromadske.

Koszt realizacji 346 106,16 zł

Projekt jest współfinansowany w ramach Polsko-Kanadyjskiego Programu Wsparcia Demokracji, który jest programem Fundacji Solidarności Międzynarodowej finansowanym przez rząd Kanady i Polski (w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej MSZ RP).

Canada

polska pomoc

Fundacja Solidarności Międzynarodowej

Projektu został dofinansowany z darowizn prywatnych i środków z 1% podatku.

Projekt <i>Wsparcie rodzin „Niebiańskiej sotni”</i>	
Kraje realizacji	Ukraina
Partnerzy	Stowarzyszenie KrymSOS
Termin realizacji	02.05.2016 – 30.11.2016.
Meritum projektu	Projekt został ufundowany ze środków Nagrody Solidarności im. Lecha Wałęsy przyznanej w 2015 roku Żannie Niemcowej, a jego celem było wsparcie rodzin „Niebiańskiej sotni” oraz rodzin, których ojcowie polegli w wojnie rosyjsko – ukraińskiej na wschodzie Ukrainy. Wsparcie miało charakter zarówno finansowy jak i prawny. Ponadto w ramach projektu odbył się okrągły stół w Kijowie, poświęcony zagadnieniom pamięci o tragicznych wydarzeniach na Majdanie Niepodległości w Kijowie.
Wyniki projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny „Niebiańskiej sotni”, medyków i dziennikarzy poległych w konflikcie na wschodzie Ukrainy otrzymały wsparcie finansowe; • 31 rodzin żołnierzy-ochotników poległych na wschodzie Ukrainy otrzymało wsparcie finansowe; • Dzięki wsparciu prawnemu rodziny poległych w konflikcie na Donbasie zakończyły procedury prawne mające na celu regularne otrzymywanie wsparcia finansowego od państwa, co w długofalowej perspektywie w pewnym stopniu uniezależni ich od zewnętrznej pomocy finansowej; • Powstała „Mapa drogowa” – broszura dla rodzin żołnierzy poległych w konflikcie na wschodzie Ukrainy dotycząca przysługujących im praw.
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • 175 rodzin otrzymało wsparcie finansowe. • 49 rodzin dzięki wsparciu prawnemu uregulowało swoją sytuację prawną, otrzymało prawo do zniżek i świadczeń socjalnych; • 2 konferencje prasowe upowszechniające informacje o projekcie; • 1 okrągły stół na temat tragicznych wydarzeń na Majdanie Niepodległości w trakcie Rewolucji Godności.
Koszt realizacji	830 374,70 zł
<div> <div> Projekt współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP Program „Wsparcie Demokracji” </div> </div> <p><i>Projektu został dofinansowany z darowizn prywatnych i środków z 1% podatku.</i></p>	

3.3. Programy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności zarządzane przez FED

Projekt	Program RITA – Przemiany w regionie
Kraje objęte programem	Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Kazachstan, Kirgistan, Mołdawia, Rosja, Ukraina, Tadżykistan i Polska
Partnerzy działań szkoleniowych:	Laboratorium Edukacji Obywatelskiej Poszuk przy Towarzystwie Lwa ze Lwowa, nieformalna grupa trenerów z Białorusi
Termin realizacji	X edycja programu: 01.02.2015 – 28.02.2017 r., (poniżej dane za 2016 r.)
Meritum projektu	<p>Celem programu jest wsparcie demokratycznych i systemowych przemian w krajach Europy Wschodniej, Kaukazu i Azji Centralnej, poprzez dzielenie się polskim doświadczeniem w tym zakresie.</p> <p>Działania grantodawcze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • otwarte konkursy dla polskich NGO na realizację projektów z partnerami z krajów objętych programem, • dotacje na wkłady własne do większych przedsięwzięć realizowanych we wsparciem innych donorów, • granty wyjazdowe służące wzmocnieniu współpracy i potencjału polskich organizacji w prowadzeniu działań międzynarodowych. <p>Działania szkoleniowe i informacyjne obejmują m.in.: warsztaty dla nauczycieli z Polski i Ukrainy chcących rozpocząć międzynarodową współpracę szkół i wymianę młodzieży, szkolenia z przygotowania projektów dla przedstawicieli polskich NGO, szkolenia trenerskie, kursy e-learningowe realizowane na Wschodzie, portal współpracy międzynarodowej Civicportal.org, konkurs „Kierunek: Wschód”. Strona programu: www.programRITA.org.</p>
Wyniki projektu	<p>Przyznano 39 dotacji na realizację projektów partnerskich na rzecz krajów objętych programem. Wśród tematów projektów dominowały zagadnienia związane z edukacją i wychowaniem, społeczeństwem obywatelskim oraz problemami społecznymi i socjalnymi. Dzięki 9 grantom w ramach ścieżki „Współfinansowanie większych przedsięwzięć” ich realizatorzy mieli zapewniony wkład własny stanowiący od kilku do 30% wartości dużych projektów rozwojowych i demokratyzacyjnych na rzecz Białorusi, Gruzji, Rosji i Ukrainy. Dotacje przyznane w ramach rezerwy celowej pozwoliły nam wesprzeć wdrażanie pilotażowych inicjatyw, które zapoczątkowują wieloletnie projekty.</p> <p>W efekcie 13 wyjazdów przedstawicieli polskich do krajów objętych programem powstały nowe partnerstwa projektowe lub umocniła się wcześniej zawiązana współpraca. Rezultatem 4 wyjazdów było przygotowanie wniosków, które otrzymały granty w otwartym konkursie.</p> <p>W wyniku szkoleń i spotkań prowadzonych w ramach programu 144</p>

Przemiany w regionie

nauczycieli/ek i aktywistów/ek podniosło swoje kompetencje i zostało przygotowanych do działania w wybranych aspektach współpracy międzynarodowej.

Projekt w liczbach

- 48 projektów (z niemal 300 wniosków) dofinansowanych na łączną kwotę około 1 900 000 zł
- 13 grantów wyjazdowych
- 10 nagród przyznanych w konkursie „Kierunek: Wschód”
- 2 warsztaty dla nauczycieli i nauczycielek z Polski i Ukrainy nt. współpracy szkół i wymiany młodzieży dla łącznie 53 osób
- Szkolenie projektowe dla 16 osób z 8 polskich organizacji zainteresowanych pracą na Wschodzie
- 1 spotkanie „Ambasadorzy przemian w regionie”
- 6 spotkań informacyjnych, kilkaset porad i konsultacji mailowych i telefonicznych, 2 spotkania instruktażowe dla grantobiorców, 9 wizyt monitoringowych.

„Ambasadorzy przemian w regionie”

Odbývające się raz na dwa lata spotkanie grantobiorców programu RITA zgromadziło na 2 dni w Warszawie 56 przedstawicieli i przedstawicielek polskich NGO, realizujących projekty we współpracy z partnerami z krajów objętych programem. Spotkanie było okazją do podsumowania programu RITA, integracji uczestników programu i wymiany doświadczeń z zakresu realizacji projektów

w różnych wschodnich krajach. Uczestnicy spotkania mieli też szansę skorzystania z krótkich warsztatów umiejętności.

Nie zabrakło również sesji tematycznych (zebrani poznali projekty dotyczące popularyzacji nauki i wykorzystania eksperymentów w nauczaniu, dowiedzieli się jak edukacja może zmieniać i angażować społeczność lokalną za granicą m.in. dzięki dofinansowaniu z RITA) i stolików eksperckich (podczas kameralnych spotkań można było porozmawiać o aktualnych wyzwaniach dot. wybranych krajów objętych programem).

Koszt realizacji

2 660 937,71zł

Program RITA jest przedsięwzięciem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

Projekt	Program stypendialny im. Lane'a Kirklanda
Kraje realizacji	Stypendyści z krajów: Ukraina, Białoruś, Mołdowa, Rosja, Gruzja, Armenia, Azerbejdżan, Kazachstan, Kirgizja W Polsce pobyt w miastach: Lublin, Kraków, Poznań, Warszawa, Wrocław
Partnerzy	Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Wrocławski
Termin realizacji	18.09.2015 – 29.06.2016 r.
Meritum projektu	<p>Celem Programu Kirklanda jest dzielenie się doświadczeniami polskiej transformacji ustrojowej z młodymi specjalistami z krajów objętych programem. Stypendyści spędzają dwa semestry w jednym z pięciu ośrodków akademickich (Warszawa, Poznań, Lublin, Kraków i Wrocław), realizując na wybranej uczelni indywidualny program dydaktyczno-naukowy w wybranej przez siebie tematyce (w ramach dziedzin: ekonomia i zarządzanie, nauki społeczne i polityczne, dziennikarstwo, prawo, administracja publiczna, stosunki międzynarodowe, administracja biznesu oraz zarządzanie kulturą), połączony ze stażem praktycznym. Uzupełnieniem programu akademickiego jest komponent dotyczący indywidualnego i społecznego rozwoju stypendystów oraz 4 zjazdy wszystkich stypendystów w kolejnych miastach afiliacji.</p>
Wyniki projektu	<ul style="list-style-type: none"> • 45 stypendystów edycji 2015/2016 z 8 krajów realizowało swój program edukacyjny w sumie na 12 uczelniach w 5 miastach. • Wszyscy tegoroczni stypendyści odbyli swój staż zawodowy, z czego aż 42,5 % w więcej niż jednym miejscu. • Na obronach prac dyplomowych 37 osób (więc 82%) zostało ocenionych na ocenę bardzo dobrą (w tym przyznano 17 dyplomów z wyróżnieniem).
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • Edycję PK 2015/2016 ukończyły 45 osób: 33 z Ukrainy, 4 z Białorusi, 3 z Rosji i po 1 osobie z Gruzji, Armenii, Azerbejdżanu i Kirgizji. • 24% stypendystów stanowiły osoby zajmujące się prawem, na drugim miejscu (ponad 17%) ekonomią i zarządzaniem oraz ponad 8% zarządzaniem w ochronie środowiska i stosunkami międzynarodowymi.
Koszt realizacji	1 215 605,27 zł w 2016
<p align="center">Program Stypendialny im. Lane'a Kirklanda jest przedsięwzięciem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div data-bbox="467 1821 735 1872"> <p>POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI</p> </div> <div data-bbox="759 1816 842 1888"> </div> <div data-bbox="866 1821 1131 1872"> <p>POLISH-AMERICAN FREEDOM FOUNDATION</p> </div> </div>	

3.4. Działania na rzecz Polonii i Polaków mieszkających za granicą.

Projekt <i>Szkoła.PL – wsparcie dla edukacji polonijnej</i>	
Kraje realizacji	Belgia, Francja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Norwegia, Włochy
Partnerzy	Muzeum Historii Polski
Termin realizacji	01.02.2016 – 31.12.2016
Meritum projektu	Projekt polegał na wsparciu finansowanym polskich społecznych szkół uzupełniających w krajach Europy Zachodniej oraz na podnoszeniu jakości nauczania w tych placówkach. Dzięki temu przyczynił się do zapewnienia dostępu i możliwości nauki języka polskiego i w języku polskim dzieci i młodzieży dorastających na emigracji.
Wyniki projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa sytuacji budżetowej 39 szkół z Belgii, Francji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Islandii, Norwegii i Włoch oraz 3 organizacji polonijnych z Francji, Holandii i Irlandii. • Polepszenie nastawienia rodziców do uczenia się języka polskiego przez ich dzieci. • Podniesienie jakości nauczania w wyniku przeprowadzonych konsultacji i webinarów dla łącznie 429 nauczycieli. • Podniesienie sprawności kadry kierowniczej w zarządzaniu placówkami objętymi projektem, w tym szczególnie w zakresie planowania, nadzorowania działań i ich ewaluacji oraz raportowania wyników. • Wzrost liczby dzieci uczących się języka polskiego. • Zwiększenie atrakcyjności oferty placówek edukacyjnych objętych projektem poprzez zaopatrzenie w nowoczesne materiały dydaktyczne.
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie finansowe w wysokości 1 miliona złotych przekazane 39 szkołom z 8 państw. łącznie w szkołach wspartych w ramach projektu naukę pobiera 4108 uczniów. • Wsparcie 3 organizacji wspierających oświatę polonijną w Holandii, Irlandii i Francji kwotą w wysokości 65 tysięcy złotych. • 11 webinarów dla 272 nauczycieli. • Opracowanie 12 scenariuszy zajęć z historii, tradycji i kultury polskiej. • 2 wyjazdowe warsztaty rodzinne dot. historii, tradycji i kultury polskiej. • 8 spotkań konsultacyjnych dla nauczycieli polonijnych..
Koszt realizacji	1 389 390,00 zł
<div> <p>Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą.</p> </div>	

Projekt	<i>Dobra edukacja polonijna. Regranting</i>
Kraje realizacji	Polska, Białoruś, Francja, Irlandia, Litwa, Łotwa, Ukraina
Termin realizacji	1.04.2016-31.12.2016 r.
Meritum projektu	Na drodze otwartego konkursu grantowego dofinansowano realizację projektów edukacyjnych adresowanych do Polonii a realizowanych przez organizacje pozarządowe z Polski we współpracy z polonijnymi partnerami.
Wyniki projektu	<p>Wyłoniono i dofinansowano 4 projekty kierowane do środowisk polonijnych, których celem było dostarczenie nowych narzędzi i metod edukacyjnych szkołom polonijnym oraz podniesienie kompetencji nauczycieli polonijnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowanie działania przyczyniły się również do zacieśnienia więzi między przedstawicielami środowisk polonijnych oraz wzmocniły potencjał polskich organizacji pozarządowych do współpracy z organizacjami partnerskimi.
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • 4 zrealizowane projekty (spośród 23 złożonych wniosków) na łączną kwotę 175 601 zł. • 387 uczestników zrealizowanych działań. • 1 spotkanie informacyjne dla wnioskodawców oraz 1 spotkanie instruktażowe dla grantobiorców. • 3 wizyty monitoringowe realizowanych projektów.
<p>„Art inspiracje - Edu rewolucja II”</p> <p>Projekt Stowarzyszenia Twórców Kultury i Sztuki Kamienica 56 kierowany był do szkół z Francji i Irlandii, a jego celem było dostarczenie wiedzy na temat edukacji przez sztukę, diagnozy wstępnej dysfunkcji i sposobów radzenia sobie z nimi. Przeprowadzono m.in. szkolenia dla nauczycieli, animatorów kultury oraz wolontariuszy. Przekazano także umiejętności łączenia form teatralnych (drama, stop klatka, teatr cieni) z podstawą programową. Zgodnie z ideą uczenia przez doświadczanie motywem przewodnim stał się teatr widziany od kulis - jak powstaje, skąd czerpać pomysły, jak stworzyć scenografię. Uczestnicy obejrzeli szereg spektakli "Fintikluszki folkowe okruszki". Spektakl z profesjonalną scenografią, kostiumami oświetleniem i nagłośnieniem przeniósł widzów w czarowany świat baśni z elementami polskiego folkloru. Spektakle miały też wymiar dydaktyczny: dzieci ćwiczyły polskie słownictwo, które, choć często dla nich archaiczne zostało przez nich przyjęte z pozytywnymi emocjami i zapamiętane.</p>	
Koszt realizacji	208 003,98 zł
<div> <p>Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą.</p> </div>	

Projekt	Polonijny Dzień Dwujęzyczności
Kraje realizacji	USA, Kanada, Austria, Holandia
Partnerzy	Fundacja Dobra Polska Szkoła z Nowego Jorku, Związek Nauczycielstwa Polskiego w Kanadzie, Polsko-Austriackie Stowarzyszenie Przyjaciół Kultury „Galicja”, Forum Polskich Szkół w Holandii
Termin realizacji	01.04.2016-31.12.2016
Meritum projektu	Celem projektu było promowanie dwujęzyczności w środowiskach polskiej diaspory, ze szczególnym uwzględnieniem młodego pokolenia oraz rodziców dzieci polskich. Promowanie walorów dwu- i wielojęzyczności, a razem z tym wzmacnianie więzi i kontaktów Polaków mieszkających za granicą z ojczyzną oraz kształtowanie ich uczestnictwa w polskiej kulturze, odbywało się poprzez szereg wydarzeń Polonijnego Dnia Dwujęzyczności – nowego polonijnego święta, które odbywa się w trzeci weekend października.
Wyniki projektu	<ul style="list-style-type: none"> Wydarzenia Polonijnego Dnia Dwujęzyczności (językowe konkursy, quizy i zabawy, przedstawienia teatralne, tańce, śpiewy, recytacje, występy artystyczne, wykłady o dwujęzyczności, koncerty i wystawy, dot. tematów związanych z promocją polskiego języka, jego poprawnością, dwujęzycznym wychowaniem, ale również z wielokulturowością i promocją polskości) odbyły się w ponad 60 miejscach w USA oraz kilkudziesięciu poza ich granicami. Swoje uczestnictwo w wydarzeniu zgłosiły placówki szkolne i polonijne nie tylko z USA, Kanady, Austrii czy Holandii (założone w projekcie), ale również z Wielkiej Brytanii, Australii, Włoch, Niemiec, Belgii, Norwegii, Szwecji, Francji, Rosji, Ukrainy, Kataru, czy Cypru. Zasięg medialny projektu był wielokrotnie wyższy niż zakładano. Dowodzi to tego, że idea PDD jest ważna i potrzebna polonijnym środowiskom. Na bieżąco aktualizowane były strony PolishBilingualDay.com oraz DobraPolskaSzkoła.com, publikowano tam informacje o poszczególnych wydarzeniach, nowych partnerach PDD oraz zasobach edukacyjnych dot. dwujęzyczności.
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> 10 oficjalnych wydarzeń dofinansowanych ze środków Senatu (w 4 krajach) i blisko 100 dodatkowych wydarzeń nieoficjalnych w kolejnych 12 krajach. Ponad 7 tysięcy osób wzięło udział w organizowanych w ramach projektu wydarzeniach. 220 osób zaangażowanych w organizację wydarzeń PDD. 100 publikacji medialnych i 6 tysięcy gadżetów promujących ideę i wydarzenia Polonijnego Dnia Dwujęzyczności. 5 webinarów dot. dwujęzyczności, w których wzięło udział łącznie 143 polonijnych nauczycieli i rodziców.

Polonijny Dzień Dwujęzyczności w Holandii

Obchody PDD w Holandii odbyły się w szkole w Amersfoort pod patronatem Ambasady Polskiej w Hadze oraz lokalnych mediów polonijnych.

Duża część atrakcji przeznaczona była dla dzieci: warsztaty dot. dwujęzyczności, znajomości języka polskiego oraz polskiej kultury, wystawa i konkurs fotograficzny, zajęcia z czytania dzieciom, quiz z języka polskiego, warsztaty tradycyjnych pieśni polskich oraz koncert. Zorganizowano również panel dyskusyjny

z ekspertami i praktykami poświęcony dwujęzyczności oraz konsultacje logopedyczne. Po głównej części obchodów odbyło się sadzenie białoczerwonych cebulek tulipanów.

Koszt realizacji 218 400,02 zł

**Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą.**